

Girona celebra l'any nou berber i ortodox

Les comunitats ortodoxa i amaziga de Girona i Salt van celebrar dissabte al vespre l'arribada de l'any nou

Girona celebra l'any nou berber i ortodox

La litúrgia és en català, encara que entre els feligresos s'escolten idiomes eslaus, romanescos i georgians, les comunitats més importants i amb més història a les comarques de Girona. Les dones assisteixen amb el cap cobert i faldilla, encara que cap de les dues vestimentes és obligatòria a la parròquia de la Mare de Déu de la Tendresa, l'església ortodoxa del Barri Vell. A l'entrada,

per a qui l'hagi oblidat i opti per dur-ne, hi ha una sèrie de mocadors per cobrir-se. Tots estan drets, excepte els que no poden valer-se per si mateixos. La missa dura més de dues hores i en ella es fan pregàries i cants.

A la parròquia no hi ha figures, com les estàtues de sants, sinó quadres d'aquests que es repeteixen per tot l'altar i la capella. A un costat es veuen relíquies de sants russos, enviades pels seus fidels des de llunyanes regions. A l'hora de combregar, no combreguen amb la tradicional hostia, sinó amb pa pastat el dia anterior. Els allà reunits celebren la vigília de l'any nou julià, data en què l'església ortodoxa dona inici al nou cicle com a recuperació d'un costum mil·lenari. Celebració que els connecta amb les seves antigues tradicions i, alhora, tot i els milers de quilòmetres que els separen de la seva terra, amb les arrels de les seves cultures. No importa que romanesos, russos i polonesos no es portin bé i que les seves històries siguin un recompte de diferències, a la parròquia tornen a ser un sol poble.

Tot i que la Rússia soviètica va adoptar oficialment el calendari gregorià l'any 1918, l'església ortodoxa russa va continuar usant el calendari julià. Per això mateix l'any nou és una festivitat celebrada en ambdós calendaris, i és dues vegades gaudida per amplis sectors del credo ortodox a tot el món, com ho és a Girona. A Rússia s'anomena aquesta celebració «any nou vell».

Un dels feligresos comenta que, després de la caiguda del comunisme, i que les religions tornessin a la vida quotidiana a Rússia, la gent creient va tornar a les esglésies. «Per a molts de nosaltres el comunisme va ser una altra religió. En el meu cas vaig reprendre l'ortodòxia gràcies a la influència dels meus avis, i celebrar les festes tradicionals, com l'any nou, és com tornar una mica a estar amb ells, amb la família, amb els nostres».

Xavier Hereu, o pare Jaume, rector de la parròquia ortodoxa de la Mare de Déu de la Tendresa de Girona, dependent del patriarcat de Sèrbia, que a més exerceix com a advocat a Girona i escriu poesia, comenta que els ortodoxos s'han quedat amb el calendari julià per raons de continuar una tradició que és part d'ells. «Tots els patriarcats s'han posat d'acord per celebrar la Pasqua amb el calendari julià, per raons d'unitat. I els que

segueixen el temps gregorià, passat Pasqua, tornen al seu calendari durant la resta de l'any, com és el cas de la celebració d'any nou», indica.

Xavier Hereu és fill d'una família cristiana de la Bisbal d'Empordà i la seva conversió al credo ortodox és una història a part. Fa uns 45 anys, explica, a Catalunya es van trobar un grup de persones rebotades del nacionalcatolicisme. Aquests buscaven ser acollits per un patriarca històric a Catalunya i necessitaven coneixements jurídics. Va ser així com li van sol·licitar ajuda legal, com a advocat que és. Allò li va permetre submergir-se en la bibliografia ortodoxa. «Com més llegia, més interessat hi estava», comenta, «fins arribat el moment en què em vaig sentir integrat a ells».

El sacerdot explica que l'arrelament porta a commemorar aquestes dates de forma especial. És el cas d'unes quantes famílies georgianes que celebraran el seu cap d'any al poble d'Estana, a la Cerdanya, on hi ha una petita església ortodoxa. «El paisatge muntanyós, entre el Cadí i el Pirineu, s'assembla molt al de Geòrgia i els sembla que tornen al país on van néixer», comenta Hereu. «Cal respectar les tradicions dels germans que venen de països llunyans. I això els ajuda a integrar-se en aquesta pàtria catalana que ells han escollit per viure», afegeix.

«Com que el dia 1 de gener és festa i l'ambient també és festiu, és possible que molts fidels ortodoxos celebrin el cap d'any el dia 31 de desembre. Això ho fan per solidaritat, amicitat i arrelament a aquesta terra, Catalunya», assenyala Hereu. «A la parròquia de la Mare de Déu de la Tendresa compartim la fe cristiana i la vida parroquial amb germans de diversos patriarcats dels països de l'Est d'Europa i ara també de l'Àfrica. Tractem d'unificar la creença ortodoxa i que els patriarcats no siguin motiu de diferències entre nosaltres. Aquí les velles rivalitats de sempre s'esborren. Tots som germans en la pau de Déu», indica. En realitat, subratlla, més enllà de les dates, la resta de la celebració és similar: «No es menja raïm. Però sí celebrem la missa. S'espera que toquin les dotze i llavors fem un brindis i ens desitgem bon any nou».

El periodista és convidat a l'anomenat imensi n yennayer, com es denomina la vigília del Yennayer, l'any nou berber, que aquest any se celebra el 13 de gener i que la comunitat amaziga de Girona celebra a la Coma Cros de Salt. És dissabte a la nit i una multitud de més de 200 persones omple l'antiga fàbrica gironina convertida en factoria cultural. Allà, l'Associació cultural pels drets del poble amazic, juntament amb els comitès del Moviment Rifeny de les comarques de Girona, organitzen des de les sis de la tarda una sèrie d'activitats per celebrar l'any nou: xerrades, actuacions musicals i menjar tradicional. Entre els assistents hi ha l'alcalde de Salt, Jordi Viñas, i diferents personalitats destacades del municipi.

La celebració és, a més, una protesta per la situació del Rif, un dels territoris més oprimits i pobres de l'Àfrica. Les parets de la nau on es realitza l'esdeveniment estan cobertes amb les cares dels detinguts a la regió, que compleixen condemna a les presons del Marroc per ser part de les manifestacions. Entre els convidats, expliquen les seves experiències de vida: exiliats polítics impeditos de tornar al Rif per la situació política que es respira.

Bader És Saghoni, representant del Moviment Popular Rifeny, comenta que en aquesta data al seu país d'origen es fa un sopar en família, on normalment es cuina el típic plat dels amazics, el cuscús. «Per a nosaltres és una data molt important, és un element identitari propi que ens diferencia d'altres cultures», assegura Es Saghoni, qui alhora assenyala que el Marroc encara es nega a reconèixer aquesta data, i que fins i tot la gent té por de tirar endavant aquesta reivindicació pel clima «antidemocràtic» que es viu.

L'any nou amazic varia per regions. Majoritàriament se celebra els dies 12, 13 i 14 de gener, que és quan les comunitats imazighen (berbers) celebren el Yennayer. Si bé aquest poble ha emprat des de fa segles un calendari solar que marca el ritme de vida d'unes societats tradicionalment agràries, va ser al segle passat quan l'Acadèmia berber de París va triar com a any d'inici d'aquest calendari el 950 aC, data aproximada en la qual va ascendir al tron d'Egipte Sheshonq I, faraó d'ascendència amaziga que va iniciar la XXII dinastia.

Rememorant tradicions, a la Coma Cros es comparteixen te i fruits secs i es desitja una feliç entrada a l'any nou, el 2968 del calendari julià. Hi ha banderes amaziques i del Rif al costat de l'estelada catalana i un ambient festiu que uneix a uns i altres a l'exili. La música és la tradicional de la zona, versos cantats que comparteixen i transmeten històries comunes, acompanyats dels instruments típics, com el ma'azif (instrument de cordes), tambors i panderos. Hi ha llargues i repetides vives pel Rif, que troben ressò entre els presents.

A Girona, la comunitat amaziga reuneix per a la celebració d'any nou participants de totes les comarques, des de comunitats assentades a la Selva fins a l'Alt Empordà, inclosos convidats especials del comitè rifeny de la ciutat de Düsseldorf, Alemanya. Es tracta de persones arribades de la regió del Rif que lluiten per les reivindicacions de la seva zona des de l'exili. Per això és tan important la data per a molts d'ells, i la mateixa realització de la seva festa. Perquè el Yennayer es concep també com una jornada de reivindicació identitària d'un poble que lluita pels seus drets lingüístics i culturals.

Karima, que ha vingut des de Granada per participar en l'esdeveniment, explica que és a Europa des de fa pocs mesos i que ha hagut de sortir del Rif per la pressió policial que s'exerceix a «qualsevol que aixequi la veu». «Seguirem lluitant, des d'on ens trobem», assenyala. «El sentiment de passar-la fora del teu país és d'imptència, de no veure reconegut els drets bàsics d'un poble», comenta Es Saghoni. I l'esperança per al futur: «El poble, al final, estigui lluny o prop de la seva terra, sempre guanya».

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/comarques/2018/01/15/girona-celebra-lany-nou-berber/890029.html?utm_source=rss